

Rekomendacijos nėščiosioms
ir gimdyvėms

COVID-19 infekcija ir nėštumas

Dažniausiai užduodami
klausimai bei atsakymai

NĖŠČIOSIOMS

Kokią riziką susirgti COVID-19 turi nėščios moterys? Ar nėščiosios šia infekcija suserga lengviau? Jeigu jos užsikrėstų, ar sirgtų sunkesne ligos forma nei kiti žmonės?

Šiuo metu nežinome, ar nėščios moterys turi didesnę tikimybę susirgti COVID-19, lyginant su likusia visuomene, nei ar joms yra didesnė rizika susirgti sunkesne ligos forma. Nėščiųjų organizme atsiranda pokyčių, dėl kurių gali padidėti kai kurių infekcijų atsiradimo rizika. Moterys turėdavo didesnę tikimybę susirgti sunkesnėmis ligos formomis, sukeltų tos pačios šeimos kaip COVID-19 virusų, ir kitomis virusinėmis kvėpavimo takų infekcijomis, pavyzdžiui, gripu. Yra labai svarbu nėščioms moterims visada save apsaugoti nuo įvairių ligų.

Kaip nėščios moterys gali apsisaugoti nuo COVID-19?

Norėdamos išvengti infekcijos, nėščiosios turėtų daryti tuos pačius veiksmus, kaip ir likusi visuomenė. Galite padėti sustabdyti COVID-19 plitimą, atlikdamos šiuos veiksmus:

- Kosėjant ar čiaudint, užsidenkite alkūne
- Venkite kontakto su sergančiais žmonėmis
- Laikykitės 2 metrų atstumo nuo kitų žmonių
- Dažnai plaukite rankas muilu ir vandeniu arba naudokite 60–70% alkoholio turinčias rankų dezinfekavimo priemones
- Dažnai plaukite rankas muilu ir vandeniu arba naudokite 60–70% alkoholio turinčias rankų dezinfekavimo priemones

NĖŠTUMO AR GIMDYMO METU (I)

Ar COVID-19 gali pakenkti vaisiaus vystymuisi I ir II nėštumo trečdaliuose ir sukelti komplikacijų? Ar nėščiosios, persigusios koronaviruso infekcija, yra toliau stebimos?

Yra labai mažai duomenų apie viruso poveikį pirmuoju – antruoju nėštumo trečdaliais, apie nėščiosios priežiūrą po persirgtos infekcijos. Neatmestinas ryšys su persileidimu, priešlaikiniu gimdymu, vaisiaus displazijomis. Po ligos rekomenduojami papildomi detalūs ultragarsiniai tyrimai Perinatologijos centre ir stebėjimas dėl vaisiaus augimo sulėtėjimo.

Ar nėščia moteris gali perduoti COVID-19 vaisiui ar naujagimiui?

Vis dar nežinome, ar nėščia moteris, serganti COVID-19, gali perduoti virusą, sukeltą koronaviruso infekciją, savo vaisiui ar kūdikiui nėštumo/gimdymo metu. Tačiau įprastų koronavirusų sukeltos kvėpavimo takų infekcijos naujagimystėje ir pirmaisiais gyvenimo metais jau buvo žinomos ir prieš pastarąjį COVID-19 protrūkį. Zhu ir autoriai 2020 metais aprašė atvejus vaikų populiacijoje, su kvėpavimo sutrikimo simptomais, pasireiškusiais per pirmąją gyvenimo savaitę ir su klinicine pneumonijos diagnoze, kurių motinoms buvo įtarta COVID-19 infekcija. Iš tiriamųjų naujagimių nosiaryklės tepinėlių atlikti PGR tyrimai (viruso RNR paieška) buvo neigiami, tačiau nepatvirtino COVID-19 etiologijos. Remiantis literatūros duomenimis, COVID-19 infekcija po gimimo būna nesunkios eigos, lyginant su vyresnių pacientų grupėmis, arba net besimptomė.

Atliktame mažos apimties tyrime su 9 moterimis, sergančiomis COVID-19 ir sunkiu ūmiu respiraciniu sindromu, virusas nei viename iš mėginių: vaisiaus vandeny, virkštelės kraujo, naujagimio seilių iš burnos bei motinos pieno, nebuvo rastas. Tačiau mes nežinome, ar motinos, sergančios COVID-19, gali perduoti virusą per savo pienu.

Ar patvirtinta koronaviruso infekcija gali būti indikacija nėštumo užbaigimui anksčiau nei nustatytas terminas?

COVID-19 infekcija nėra indikacija užbaigti nėštumą, kol neprogresuoja kvėpavimo nepakankamumas. Jeigu nėštumas tęsiasi, rekomenduojama laukti savaiminės gimdymo pradžios, jeigu nėra nėštumo komplikacijų.

Ar aš turiu pranešti nėščiąjų priėmimui apie savo atvykimą, jeigu man yra nustatyta/įtariama COVID-19 infekcija?

Gimdyvėms ar nėščiosioms su įtariama arba patvirtinta COVID-19 infekcija rekomenduojama pranešti priėmimo skyriui apie savo atvykimą, kadangi į gydymo įstaigą jūs turite patekti atskiru srautu. Pagal galimybę (priklausomai nuo pandemijos lygio) jūs turėtumėte būti gydomos tam paruoštuose stacionaruose.

NĖŠTUMO AR GIMDYMO METU (II)

Ar yra specialių nurodymų gimdyvėms, kokių gimdymo laikotarpiu joms atvykti?

Rekomenduojama gimdyvėms su įtariama arba patvirtinta nesunkios eigos COVID-19 infekcija atvykti gimdymui aktyvioje gimdymo fazėje, jeigu nėra kitos perinatalinės patologijos.

Ar mano partneris gali dalyvauti gimdyje?

Siekiant sumažinti infekcijos plitimo pavojų, rekomenduojama į stacionarus partnerių neįleisti.

Ar pasikeistų mano ambulatorinė nėštumo priežiūra, jeigu man būtų įtariama/patvirtinta COVID-19 infekcija?

Dėl nėščiųjų su įtariama ar patvirtinta COVID-19 infekcija ambulatorinės nėštumo priežiūros reikėtų spręsti individualiai. Kai kuriuos tyrimus (pvz. gliukozės toleravimo mėginį, tyrimus dėl sifilio ar ŽIV trečiuoju nėštumo laikotarpiu) galima atidėti, kol baigsis izoliacijos laikotarpis. Tokiu atveju gydytojas ambulatoriškai galėtų jus apžiūrėti atskirai, ambulatorinės įstaigos darbo pabaigoje. Tačiau prieš tai gydytojas turėtų įvertintų konsultacijos būtinumą telefonu, o reikalui esant – paskirti konsultacijos laiką ir vietą.

Ar skirsis akušerinė pagalba dėl nėščiajai/gimdyvei paskirto karantino? Ar tokiu atveju naujagimis bus atskirtas nuo motinos?

Jei nėščioji ar gimdyvė yra karantine dėl COVID-19 infekcijos, akušerinė pagalba jai teikiama pagal bendrus principus. Gimęs naujagimis nėra atskiriamas nuo mamos, žindomas.

KŪDIKIAI

**Ar jau yra
žinoma tikslus
viruso
perdavimo
būdas
kūdikui?**

Labiau tikėtina, kad naujagimiui COVID-19 infekcija gali būti perduodama iš motinos oro lašeliniu būdu po gimimo, nei vertikaliu būdu.

**Jei moteris
nėštumo
metu serga
COVID-19, ar
tai pakenks
kūdikui?**

Šiuo metu nežinome, ar yra pavojus kūdikiams, jeigu jų motina serga COVID-19. Yra nedaug pranešimų apie, nėštumo ar gimdymo (pvz., priešlaikinio gimdymo) sudėtingus atvejus kūdikių, kurių motinoms nėštumo metu buvo nustatyta koronaviruso infekcija. Tačiau neaišku, ar šie padariniai buvo susiję su motinai nustatyta infekcija.

ŽINDYMAS (I)

**Kokiais atvejais
žindymas yra
galimas, sergant
COVID-19, o kada
ne?**

Žindymas rekomenduojamas, esant besimptomės/lengvos eigos COVID-19 teigiamai bei lengvos eigos nepatvirtintai laboratorijoje mamos infekcijai.

Žindymas negalimas, esant kvėpavimo takų infekcijos simptomams (karščiavimas, kosulys, skrepliavimas) ir COVID-19 teigiamai/dar nepatvirtintai mamos infekcijai. Motinos pienas turėtų būti nutraukiamas rankiniu arba elektriniu pienukui. Pasterizacija nerekomenduojama. Motinos privalo plauti rankas prieš liečiant buteliuką ir pienukį. Taip pat svarbu kruopščiai nuvalyti buteliuką ir pienukį po kiekvieno naudojimo.

**Apsaugos
priemonės
žindymo metu**

- Remiantis mokslo žiniomis, motinos COVID-19 infekcijos atveju, motinos pienas nelaikomas galimu infekcijos šaltiniu naujagimiui, panašiai kaip ir kitų respiracinių virusinių infekcijų atveju.

- Manoma, jog infekuotų ar įtariamų infekuotų COVID-19 motinų naujagimiai galėtų būti maitinami motinos pienu. Atsižvelgiant į motinos pageidavimą, naujagimiai gali būti žindomi iš krūties ar maitinami nutrauktu motinos pienu.

- Vis dėlto, dabartinė COVID-19 epidemija reikalauja derinti žindymo skatinimą su higienos reikalavimais, ribojant viruso plitimą oru ir kontaktą su infekuotų pacientų kvėpavimo takų sekretu (įskaitant moteris, kurios ką tik pagimdė).

ŽINDYMAS (II)

Nutraukto motinos pieno vartojimas

Mamos ir naujagimio atskyrimo atveju, reiktų vengti mamos pieno pakaitalų naudojimo. Mamos, kurios ketino žindyti ar jau žindančios, turėtų būti skatinamos nusitraukinėti pieną ir taip užtikrinti pakankamą laktaciją.

Nutrauktas mamos pienas neturėtų būti pasterizuojamas prieš naujagimio maitinimą, manoma, kad užsikrėtusios mamos COVID-19 infekcija pienas nėra infekcijos šaltinis naujagimiui.

Kokios yra profilaktinės priemonės dėl mamos – naujagimio infekcijos perdavimo?

Kambario padalinimas, atskyrimas užolaidomis, veido kaukė motinai žindymo ar artimo kontakto su naujagimiu metu, kruopštus rankų plovimas, naujagimio lovytės padėtis 2 m. nuo motinos galvos, draudžiamas artimųjų ir draugų lankymas.

Viruso perdavimo iš motinos vaikui profilaktikos nurodymai

- Jei motina bei naujagimiu yra rūpinamasi kartu ir motina žindo naujagimį, svarbu: nebučiuoti naujagimio, apsaugoti jį nuo kosinčių suaugusių ir kvėpavimo takų sekreto (dėvėti kaukę žindant ir artimo kontakto su naujagimiu metu), rankų higiena (ypač prieš maitinimą), apriboti svečių apsilankymus
- Jei naujagimis lieka ligoninėje ir yra laikomas vienoje patalpoje su motina, jis turėtų miegoti savo lopšyje 2 metrų atstumu nuo motinos
- Virusų perdavimo rizikos mažinimui, rekomenduojama laikytis higienos principų (rankų higiena, veido kaukė maitinimo metu)
- Jei naujagimį tektų laikinai atskirti nuo jūsų, rekomenduojama pieną nutraukti rankiniu arba elektriniu pientraukiu, laikantis tų pačių higienos reikalavimų
- Prieš liedsdama pompą ar buteliuko dalis, motina turėtų nusiplauti rankas bei vadovautis atitinkamomis pientraukio valymo rekomendacijomis po kiekvieno jo panaudojimo